

ชีวิต..และความ

ช่วยเหลือ

ประภาส ปานเจียง

ของเอ็งเขาให้สังกะสีมาสิบแปดแผ่น ไม่กระดานสิบห้าแผ่น ปูนอีกหกกระสอบ เอาอย่างนั้นนะขอข้าพุดตรง ๆ ถ้าข้าไม่รายงานไปทางอำเภอแกก็คงไม่ได้อะไรหรอก ถูกลมพัดปล่า ๆ แต่ข้าได้รายงานไปอำเภอเขาจึงเอาของมาบริจาคให้ ไม่กระดานสิบห้าแผ่นนะ เอ็งเอาไปทั้งหมดเลย สังกะสีข้าให้เอ็งสักสิบแผ่น อีกแปดแผ่นและปูนหกกระสอบ ข้าขอก็แล้วกัน ข้าจะทำคอกหมู อีแม่หมูมันกำลังจะออกลูกอีกครอกต้องทำครอกใหม่ไว้ให้

น้ำในหม้อเดือดปุด ๆ ไ้อจากน้ำเดือดลอยมันตัวขึ้นเบื่องบน นางใช้จริกตักเครื่องแกงจากครกลงในหม้อน้ำเดือด แล้วคนไปมาให้น้ำเดือดกลายเป็นน้ำแกง สายบัวเด็ดเป็นท่อนขนาดพองามพร้อมด้วยผักหวานและผักโขมถูกส่งลงในหม้อ นางยัดไม้พินเข้าไปในเตาอีกสองคัน รอให้เดือดอีกครั้ง เดิมเกลืออีกหน่อย ก็คงเป็นแกงเลี้ยงที่น้ำล้นล้นทีเดียว

คนในละแวกนี้ทั้งหมดรู้จักนาง เพราะความพิการตั้งแต่กำเนิดของขาทั้งสองข้าง นั่นแหละใคร ๆ เขาก็เรียกนางว่า “เหยียม่งอ่ย” ถ้ามีใครสักคนถามนางว่าอายุมานานเท่าไร นางก็คงตอบเหมือนบอกหลาย ๆ คนที่บือนคำถามนี้ให้กับนางว่า “ไม่รู้ จำไม่ได้ แม่บอกว่าฉันเกิดปีที่ญี่ปุ่นบุกประเทศไทย” แม่ของนางพานางมาอยู่ที่หมู่บ้านควนเคี่ยมแห่งนี้ตั้งแต่หลายสิบปีมาแล้ว

แล้ว หลังจากพ่อของนางจบชีวิตด้วยกระสุนปืนของผู้ก่อการร้ายบนเทือกเขาบรรทัดเขตแดนพัทลุง-ตรัง ด้วยเหตุผลที่พวกนั้นบอกว่า “ไม่ให้ความร่วมมือ” หญิงม่ายพร้อมด้วยลูกสาวขาพิการอายุห้าขวบและข้าวของเสื้อผ้าเพียงห่อเดียว ได้หนีมาอาศัยอยู่ที่นี้เพื่อให้พ้นจากมือร้ายของผู้ก่อการร้ายผู้ฆาตกรรมสามีของนาง

เมื่อนางเป็นสาววัยกำดัด หญิงม่ายผู้แม่กลับต้องมาพ่ายแพ้ชะตากรรมไปอีกคนด้วยพิษร้ายของอสรพิษ ในวันที่นางไปตกปลาที่หนองน้ำกลางทุ่งนาเหยียม่งอ่ยเลี้ยงชีวิตตนเองอยู่คนเดียว จนกระทั่งมี “เขา” มาร่วมชีวิตด้วยอีกคน

เขาเป็นชายต่างถิ่น มาที่นี้พร้อมกับคณะกรู้นเมื่อครั้งสิบปีกว่ามาแล้ว หลังจากทอดกรู้นเสร็จในครา

นั้น เขาก็ได้อาศัยอยู่กับหลวงพ่อด่วนเสียหลายปี หิวปีนโตตามหลังหลวงพ่อด่วนทุกวันจนเป็นที่รู้จักของคนในหมู่บ้าน ถ้ามีการพูดถึงเขาบ้าง ใคร ๆ มักจะพูดว่า “มันสติสติงไม่ค่อยเต็ม”

“พู่นั่งไปขึ้นของครุบุญช่วย” เขาบอกเมียพร้อมกับตักแกงเลี้ยงเข้าปากเคี้ยวฉับ ๆ

“ของผู้ใหญ่เขาให้เท่าไร” นางถามถึงค่าขึ้นมะพร้าวของผู้ใหญ่เขียน “ขึ้นห้าตันสูง ๆ ทั้งนั้นให้ยี่สิบบาท” เขาชดน้ำแกงเข้าไปเต็มรัก “จะขอมาแกงสักลูก เมียผู้ใหญ่ก็ไม่ให้”

“ช่างเหอะ ของของเขา” นางปล่อยเสียงค่อย

“ทีละอองค้างอยู่สิบห้าบาทหลายวันแล้วเอามาให้หรือยัง”

“ยัง เห็นบอกว่าขายมะพร้าวแล้วจะเอามาให้” นางตอบพร้อมกับส่งขันน้ำให้

“ขายหมดไปตั้งมะไว้แล้ว” เขา
รับขันน้ำดื่มจนหมด “ใส่รถยนต์ไปขาย
ในอำเภอตั้งแต่เสาร์ที่แล้ว”

“เขาไม่ให้ก็อย่าเอามันซะ”
นางตัดบท

“ถูก เขาไม่ให้จะเอาอะไร” น้ำ
เสียงแสดงถึงความไม่พอใจและเหนื่อย
หน่าย

ไม่มีเสียงสนทนาต่อจากฝ่ายผู้
เป็นเมีย นางเก็บถ้วยจานให้เข้าที่เข้า
ทาง แล้วเอาผ้าเช็ดถูภาชนะไปมาสี
ห้าครั้ง ปล่อยให้เขาม้วนใบจากสูบอย่าง
เจี๊ยบ ๆ

เขานั่งบนนอกชาน ไม้ใส่เสื่ออุ่น
โสร่งผืนเดียว ปล่อยให้เห็นผิวคล้ำและ
กล้ามเนื้อเป็นมัด ๆ คอกข้างหนึ่งหนีบ
ด้ามพราไว้แน่นกับลำตัว นิ้วชี้ของมือ
ข้างที่ถือด้ามพราห่อไว้ด้วยผ้า เพื่อกัน
ความคมของพราที่จะผ่านเลยไปสู่
เนื้อ มืออีกข้างหนึ่งซักเรียไม้ไผ่เข้าออก
อย่างทะนุถนอม เพื่อให้คมพราได้ตัก
แต่งให้ได้ขนาดตามต้องการ เขานั่ง
เหลาอย่างตั้งใจ ไม้ไผ่ซึ่งแล้วเสร็จถูก
เหลามากองไว้รวมกัน “สุ่มลูกนี้ต้อง
เป็นลูกที่สวยงามที่สุดเท่าที่เคยทำมา
และหน้าไม้เดือนอ้ายนี้แหละคงสุ่ม
ได้ปลาจนเทียมมันต้องซื้อร้านจะใส่
เกลือตากแดดเป็นแน่” เขานึกในใจด้วยความ
เชื่อมั่น และเชื่อมั่น

“เหลาไม้ไผ่ทำสุ่มละสีทำขอ”
เสียงทักทายดังมาก่อนเจ้าตัว ไม่ต้องหัน
ไปดูเขาก็รู้ว่าคือลุงไซ้มีคนขายวัดควน
เคี่ยมผู้ใจบุญสุนทานที่ใคร ๆ รู้จัก ถ้า
จะนับอายุอายุกันแล้ว ลุงไซ้คือคน
รุ่นพ่อ แต่มีคนขายคนนี้แหละคือเพื่อน
บ้านที่ชอบคบกันมากที่สุด ตั้งแต่ครั้ง

เขาอยู่ในวัดแล้ว ก็ลุงไซ้คนนี้แหละที่ได้
สั่งสนทนาพาทักกันเป็นประจำ เรื่องปาฏิ
หารีย์ของพระประธานในโบสถ์ เรื่อง
ความศักดิ์สิทธิ์ของหลวงพ่อบุญเจ้าอาวาส
องค์แรก หรือเรื่องอาถรรพณ์ของบัว
บรรจุกระดูก นิทานที่เป็นเรื่องราว
เกี่ยวกับวัดควนเคี่ยมต้องยกนิ้วให้ลุงไซ้
ผู้ครองตำแหน่งมีคนขายตลอดกาล

“นั่งก่อนสิลุงไม่ได้เจตตั้งหลาย
วันเชียวนะ” ซอซักชวนเสียงดัง มองดู
หน้าเพื่อนรุ่นพ่อแล้วเอะใจ ลุงไซ้เดินอม
ยิ้มเข้ามา “วันนี้ต้องไม้ไซ้ธรรมดาแน่
ไม่เชื่อคอยดู” เขานึกในใจ

“มีข่าวดีมาบอก” น่านเห็นมัย
ไม่มีผิด

“ข่าวอะไรลุง” เขาวางซี่ไม้ไผ่
และพราไว้ข้างตัว พลางเอามือปิดเศษ
ไม้ที่ติดตามโสร่ง “ขอช่วยให้ขึ้นมะพร้าว
ในวัดหรือเปล่า” เขาทอดเสียงยาวเชิงว่า
รู้ทันตามประสา

“ไม่หรอก” ชายชราลากเสียง
ยาวตอบ “คราวนี้ข่าวดีจริง ๆ”

“ไหนดีอย่างไรว่ามา”

“ของที่ทางอำเภอจะให้เอ็งเขา
เอามาแล้ว อยู่บ้านกำนันโนน”

“จริงหรือลุง” เขาถามเสียงดังสี
หน้าบอกถึงความตื่นเต้นและดีใจ

“เออ ช้ากลับจากวัดเดินผ่าน
บ้านกำนันเมื่อวาน เห็นรถบรรทุกทุก
มา มีทั้งไม้ทั้งปูนทั้งเหล็กสังกะสีเกือบ
เต็มคันรถเชียวละ”

“แต่ไม่รู้ของผมด้วยรีเปล่านะ
ลุง” ซอเสียงอ้อยสีหน้าปลดลงทันที
“ไอ้ของผมมันข้านะลุงไม่ใช่บ้าน เขา
จะให้ค่าเสียหายรีเปล่าก็ไม่รู้”

“ต้องด้วยชิวะ จะมุงจากกัน
จากมุงกระเบื้องกันกระดานมันก็บ้าน

คนเหมือนกันนี่ว่า ไม่ใช่คอกหมูนี่”
มีคนขายชราตอบเสียงแข็งท่าทางเอาจริง
เอาจัง “เอ็งไปถามกำนันดูก็แล้วกัน ข้า
ว่าทางอำเภอเขาต้องบริจาคให้เอ็งด้วย
แน่นอน วันที่ลมลงวันนั้นกำนันแกก็มา
เห็นกับตาว่าบ้านเอ็งไม่เหลืออะไรเลย
จากไม่เหลือสักตบหนึ่ง บ้านแฉกแปลก
กับบ้านไอ้ช้วนหลังคาเปิดหมด ทางอำเภอ
เขาให้เอ็งแน่นอน พุ่งนี้เอ็งเอารถ
ไปบ้านกำนันเลย”

“ผมก็ว่าเขาต้องให้ผมด้วยนะลุง”

ดวงจันทร์คืนวันเพ็ญโผล่พ้นทิว
ป่ายางขึ้นมารำไร โค้งฟ้าตะวันออก
เรืองกระจ่างด้วยแสงเดือนเพ็ญ เมฆสี
ขาวราวปุยนุ่มจับกันเป็นกลุ่มย่อยม ๆ
ค่อย ๆ เคลื่อนตัวอย่างเอื่อยอ้อยไปทาง
ทิศตะวันตกตามกระแสลมพัดแผ่ว หรือ
หรืออะไรและจิ้งหรีดกรีดเสียงร้องรำกับกัน
เป็นจังหวะ ดังคีตกรผู้ทำหน้าที่ขับกล่อม
ให้ทุกชีวิตยามราตรีหลับและฝันดี

ซอพลิกตัวหันหน้าไปอีกด้าน
หนึ่งจนผิวกายสัมผัสกับชายมุง

“พุ่งนี้ข้าจะไปแต่เข้าเลยนะ
เหียม ไปเยี่ยมรถเข็นหลวงพ่อบ้านวัด ถ้า
เที่ยวเดียวไม่หมดก็ขอสักสองเที่ยว”

“ไม้กับสังกะสีคงไม่หนักเท่า
ไหร่ ปูนนะซิงหนักน่าดู” นางเป็นฝ่าย
คิดเห็นบ้าง

“จะได้ทำบ้านใหม่เสียที เดือน
อ้ายจะถึงอีกแล้วซิงยังมุงจากอย่างนี้ฝน
รั่วไม่ต้องนอนเหมือนปีที่แล้วอีก”

“นี่ถ้าไม่ได้กำนันเราคงแย่นะ
แก” นางกล่าว

“นั่นแหละ กำนันแกเป็นคนดี
เหลือเกิน ไม้รู้จะได้ตอบแทนแกอย่างไร
มึงงานมีการอะไรก็คงเอาเรี่ยวแรง
ไปช่วยหน่อย”

ดวงจันทร์คล้อยไปทางทิศตะวันตกมากแล้ว คินนี่ล้มไม่ได้ฟื้นแรงจนดับจากพะเย็บพะยาบ ฝนก็ไม่ได้ตกให้หน้าได้รั้วจากหลังคามารตที่นอน แต่สองผิวเมื่อยคู้ก็ยังนอนไม่หลับ เขายังนอนคุยเบา ๆ ถึงกิจกรรมที่จะทำในวันรุ่งขึ้นและที่สำคัญ...คุยถึงบ้านหลังที่จะสร้างใหม่ในไม่ช้านี้

ช่อออกจากบ้านตั้งแต่เช้าตรู่เดินลัดไปทางป่าข้างจนไปออกถนนลูกรังสายใหญ่ของหมู่บ้าน ไม้กระดานเลื่อยอย่างดี สังกะสีแผ่นใหม่ ๆ ปูนซีเมนต์เป็นกระสอบ ๆ และบ้านสร้างใหม่หลังเล็กหลังหนึ่งเกิดขึ้นในมโนภาพของเขาอยู่อย่างไม่ขาดระยะ บางครั้งเขาผลอยยิ้มออกมาอย่างเงิบ ๆ ดูจากภายนอกแล้วเหมือนไม่มีเหตุผลแต่ถ้ามีใครสักคนหนึ่งที่ไม่ใช่นางเหยิม หรือลุงไซ่ได้รับรู้ความรู้สึกภายในใจของเขาตอนนี้สิ ใครคนนั้นก็คงรู้ว่า...มันไม่ได้เป็นรอยยิ้มที่ผลอออกมาอย่างไร้เหตุผลเลย ช่อแวะไปเยี่ยมรถเข็นจากหลวงพ่อก่อนที่ในวัดแล้วก็เข็นรถเปล่าเบาหวิวไปบ้านกำนัน

ผ่านประตูรั้วบ้านกำนันเข้าไปสายตาเขาก็ปะเข้ากับสิ่งนั้นอย่างเต็มหน่วย “วางอยู่ใต้ถุนเรือนข้าวกำนันนั่น ทั้งไม้กระดาน สังกะสี และปูนซีเมนต์เหมือนที่ลุงไซ่บอก ทั้งหมดนั้นของข้าส่วนหนึ่งด้วยนะ” เขาก็ก้มใจพลงางเข็นรถไปจอดข้าง ๆ นั้น แล้วเดินทาทางหวาด ๆ ไปนั่งที่ม้านั่งติดหินอ่อนข้างประตูบ้านธาตุพื้นซีเมนต์ที่หลังใหญ่

กำนันเอิบครึ่งนั่งครึ่งนอนอยู่บนโซฟา สายตาสักขยอยู่ที่จอโทรทัศน์ นุ่งกางเกงขายาวสีดึกเพียงตัวเดียว เผยให้เห็นร่างท่อนบนอย่างไม่มีใส่ใจ สร้อย

คอทองคำเส้นใหญ่และยาวห้อยพระเครื่องอัครรอบหนึ่งองค์เสริมให้ร่างอ้วนนั้นดูภูมิฐานขึ้นมากทีเดียว เด็กหญิงสองคนและเด็กชายตัวเล็กอีกหนึ่งคนนั่งดูรายการโทรทัศน์อยู่บนเสื่อน้ำม้วนอย่างสนใจ ครูหนึ่ง กำนันเหลือบมาเห็นช่อแล้วจึงค่อย ๆ ลุกขึ้นพาร่างมานั่งตรงม้านหินอ่อนฟากตรงกันข้ามกับช่อ

“เอ็งมาเอาของเหอ” กำนันเริ่มด้วยคำถามอย่างเข้าใจสถานการณ์

“ครับ”

“รู้เร็วนะเอ็ง ไครบอกว่าอำเภอลูกเขาเอามาส่งแล้ว”

“ลุงไซ่ครับ” เสียงเขาค่อนข้างเบา ไม่กล้าสบสายตาคู่สนทนา “แกบอกผมเมื่อวานนี้ว่าทางอำเภอลูกเขาเอามาไว้ที่บ้านกำนัน”

“วางอยู่ใต้ถุนเรือนข้าวนั่นแหละ” กำนันเอิบพยักหน้าไปทางเรือนข้าว “น้ำแปลกกับไอช้วนไม่รู้จะรู้หรือยัง ยังไม่มาเอาเลย” กำนันกล่าวช้อยิ่งนั่งอยู่ที่เดิม ไม่กล้าทำอะไรปล่อยให้ความเงิบเข้ามาแทรก เหงื่อโปน ๆ หลายเม็ดเกิดขึ้นที่หน้าผากและข้างหู เขายกแขนขึ้นซับ ๆ สองสามทีในใจคิดจะถามกำนันว่า ส่วนของเขาคืออำเภอลูกเขาไหมเท่าไรก็ไม่กล้าถาม รู้สึกหวั่น ๆ และกำนันก็เหมือนรู้

“ส่วนของเอ็งนะช่อ อำเภอลูกเขาให้มาน้อยเพราะเอ็งเสียหายน้อย บ้านเอ็งก็หลังเล็กอยู่กันแค่สองคน ข้าก็เข็นรายงานไปทางอำเภอดูตามความจริง”

“เขาให้ผมเท่าไรครับ” เขารวบรวมความกล้าที่มีอยู่ถามกำนัน

“ของเอ็งเขาให้สังกะสีมาสิบแปดแผ่น ไม้กระดานสิบห้าแผ่น ปูนอีกหกกระสอบ เอาอย่างนี้นะช่อข้าพูด

ตรง ๆ ถ้าข้าไม่รายงานไปทางอำเภอก็คงไม่ได้อะไรหรอก ถูกลมพัดเป่า ๆ แต่ข้าได้รายงานไปอำเภอลูกเขาจึงเอาของมาบริจาคให้ ไม้กระดานสิบห้าแผ่นนะเอ็งเอาไปทั้งหมดเลย สังกะสีข้าให้เอ็งสักสิบแผ่น อีกแปดแผ่นและปูนหกกระสอบข้าขออีกแล้วกัน ข้าจะทำคอกหมู อีแม่หมูนั่งกำลังจะออกลูกอีกครอกต้องทำคอกใหม่ไว้ให้

ช่อรู้สึกเหมือนมีอะไรแข็ง ๆ มาทุบลงบนหัวเขาอย่างแรง เหมือนจะฟุบลงไปนอนกับพื้น มีนในหัว ตาพร่าในลำคอจุกแน่นพูดอะไรไม่ออก

“เอ็งคงให้ข้านะ ข้าจะทำคอกหมู”

“ครับ” เสียงเบาเหมือนยังไม่ได้ออกจากลำคอ

“เอ็งเอารถเข็นมาแล้วไซ่มั้ย ไปนับเอาสิ ไม้กระดานสิบห้าสังกะสีแปด”

ว่าแล้วกำนันก็พาร่างลงพุงไปนั่งในบ้านที่โซฟาตัวเดิม

ช่อเข็นไม้กระดานและสังกะสีตามจำนวนที่กำนันให้ออกจากรั้วบ้านกำนัน เขารู้สึกว่าเร็วแรงไม่รู้หายไปไหนหมด ไม้กระดานและสังกะสีในรถเข็นทำไมมันช่างหนักเสียจนเกือบจะเกินกำลัง รู้สึกมีนในหัว หูอื้อ ตาลายคงอีกนานทีเดียวกว่าจะเข็นของบริจาคจากอำเภอลูกเขาถึงบ้าน...เหยิมมันคงคอยแยม

ประกาศ ปานเอียง
เรื่องพื้นรากจรดจรด ฆกธรรมเสวร้างจรดจรด ลังคตมปี
ปี ๒๕๓๓ ของเสวเสวธรรมเสวปี ๕ สดากัน